

ULUSAL MESLEK STANDARDI

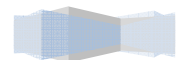
MESLEK / KULE VİNÇ OPERATÖRÜ

SEVİYE: 3

REFERANS KODU/

RESMİ GAZETE TARİH-SAYI/

Meslek:	KULE VİNÇ OPERATÖRÜ
Seviye:	3
Referans Kodu:	
Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar) :	<u>İNTES TÜRKİYE İNŞAAT SANAYİCİLERİ İŞVEREN SENDİKASI</u>
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/ Sayı:	
Resmi Gazete Tarih/Sayı:	
Revizyon No:	

ÖNSÖZ

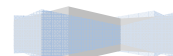
KULE VİNÇ OPERATÖRÜ ulusal meslek standardı 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan “Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelik” ve “Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Standart taslağı, MYK Yönetim Kurulunun **xxxxx** tarih ve **xxxxx** sayılı kararı ile görevlendirilen **İNTES** tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak hakkında sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmış ve görüşler değerlendirilerek taslak üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Nihai taslak MYK **İNŞAAT** Sektör Komitesi tarafından incelenip, değerlendirildikten ve Komitenin uygun görüşü alındıktan sonra, MYK Yönetim Kurulunun **xxxx** tarih ve **xxxx** sayılı kararı ile onaylanarak Resmi Gazete’de yayımına karar verilmiştir.

Standartın hazırlanması, görüş bildirilmesi, incelenmesi ve doğrulanmasında katkı sağlayan kişi, kurum ve kuruluşlara¹ görüş ve katkıları için teşekkür eder, yararlanabilecek tüm tarafların bilgisine sunarız.

Mesleki Yeterlilik Kurumu

¹ Standart hazırlama sürecine katkı verenler Mesleki Yeterlilik Kurumu web sayfasında bulunmaktadır.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

ACİL STOP: Ani tehlike algılandığında çalışmanın en kısa zamanda durdurulması için kullanılan butondur. (Acil stop normal çalışmada hareketleri durdurmak için kesinlikle kullanılmamalıdır.)

ALT BETON BALAST AĞIRLIĞI: Vincin dengede kalması için kullanılan ve vincin kulesinin tabanına şase üzerine yerleştirilen uygun ölçülü ve ağırlıktaki beton elamanlardır.

BAĞLAMA SAPANLARI (Sapan Halatı): Yükün vincin kancasına asılması ya da bağlanması için kullanılan çelik halat veya polyesterden yapılmış belirli kapasitelerde yük balgama ve tutma elemanlarıdır.

BAKIM KARTI (KÜNYE): Vincin özelliklerinin, yapılan periyodik bakımların, arızaların, arızanın kim tarafından nasıl giderildiğinin, vb kayıtların yapıldığı formlardan oluşmuş kart ya da kartlar.

BİNAYA BAĞLAMA ELEMANI: Vincin kule yüksekliğinin serbest çalışma yüksekliğinden daha yüksek çalışma yüksekliğine çıkartılması için kuleyi binaya bağlayarak kulenin aşırı sallanmasını engelleyip vincin dengede kalmasını sağlayan belirli ölçü ve şekilde çelikten yapılan elaman:

BOM AÇISI: Vinç bomunun vinç kulesine pimlendiği noktadan geçtiği kabul edilen yatay bir doğru ile vinç bomu arasında kalan açıya bom açısı denir.

BOMU HAREKETLİ (LUFFING) VİNÇ: Bomu aşağı yukarı hareket eden vinç

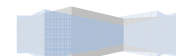
BOM YATIRMA VE KALDIRMA MESAFESİ: Bomu vincin özelliklerinin ve emniyet sistemlerinin izin verdiği sınırlarda aşağı sınıra yatırıldığında ve yukarı sınıra kaldırıldığında kancanın yataydaki hareket mesafesidir.

BUTON: Üzerine basıldığında kontrol sistemindeki istenilen hareketi yaptırılmasına izin vererek çalıştırmaya yarayan kontrol düğmesi.

CIVATA: iki parçayı birbirine bağlamaya yarayan bağlantı elemanı

ÇAPRAZ ÇEKME HAREKETİ: Bir yükü kancaya kanca halatı yük eksenine dik olmayacak şekilde bağlayarak kaldırmaya çalışıp, yükü hem dikey hem de yatay hareketi birlikte yapacak şekilde hareket ettirmektir. Bu hareket vinçle çalışırken yapılması istenmeyen ve tehlikeli bir harekettir.

HALAT: Bitkisel veya çelik liftlerin sarılmasıyla oluşmuş bir makine parçasıdır. Kule vinçlerde çelik tellerin sarılmasından oluşmuş halatlar kullanılır.

KANCA: Çengel şeklinde kıvrımlı çelik bir yük tutma elamanıdır.

KANCA TAMBUR SARIM DÜZENİ: Kanca halatının tambura sarılma şekli

KAMA: Bir parçayı bir mile bağlayan ve kayma kuvvetlerini ileten makine elamanıdır.

KONTROL STANDI: Vinci kumanda edecek araçların üzerinde bulunduğu operatör kabininde bulunan ünitedir.

KOPİLYA: Pim ya da civatanın yerinden çıkmasını önlemek için pim veya civatanın ucundaki deliğe çakılan iki kollu bir makine elamanıdır.

KURP (VİRAJ): Yolda dönüş viraj

LEVYE: Bir şeyi yerinden oynatmaya, hareket ettirmeye yarayan kaldıraca benzeyen alet. Başka bir anlamı; Bir mekanizmanın kumanda kolu

LİMİT ANAHTARI: Bir hareketi sınırlayıcı mekanik veya elektrikli araç

LİMİT RAYI: Yürüyüş limit anahtarını etkileyen ray

MAKARA: Halatın yük taşıma doğrultusunu değiştiren daire şeklinde ve halata uygun kanalı bulunan makine elamanı

MAPA: Halka şeklinde olan ve halkanın açık tarafında bir civata ile açık iki uç arası birbirine bağlanan çelik yük tutma ve bağlama elamanı

MAYNA: Yükü halat ve palanga yardımı ile aşağı istikamette indirmek

RAY AYAK BAĞLANTILARI (KELEPÇE): Vinci alt yürüyüş kısmından raya bağlayan kelepçeler:

RAY BAĞLANTILARI: Rayı birbirine ve bir yere bağlayan bağlantı elamanları:

RAY TAMPONLARI: Vinci rayın ucuna gelmeden belli mesafede çarparak durmasını sağlayacak makine elamanı

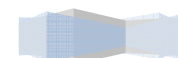
RAY ÜSTÜ YÜRÜYÜŞ ARABALI VİNÇ: Rayın üstünde yürümeye uygun vinç

RÜZGÂR FRENİ: Fren sistemi açılarak vincin rüzgârda serbest dönmesini sağlayan fren mekanizması:

SALINIM: Herhangi bir kuvvetin etkisiyle düzenli hep aynı konumda hareket

SEGMAN: Sızdırmazlık sağlamak için kullanılan diğer bir amaç olarak da takılı bir makine parçasının yerinden çıkmasını önlemek için kullanılan çelik çember şeklinde makine elamanı

SOMUN: İçine takılacağı civataya uygun diş açılmış olan, civatanın yerine takıldıktan sonra ucuna sıkılan makine elamanı.

ŞARYO(ARABA) SİSTEMİ: Vincin bomunda ileri geri hareketi ile vinç kancasının yer değiştirmesini sağlayan ekipman.

TRAVERS: Rayın altında raya gelen yükün zemine yayılmasını sağlayan ahşap ya da betondan yapılan yük taşıyıcı elman.

VİNÇ ANA ENERJİ ANAHTARI (ŞALTER): Vince gelen elektrik enerjisini açıp kapatan anahtar

VİNÇ BAKIM KATALOĞU: Vincin bakım talimatlarının yazılı olduğu kitap

VİNÇ BOM AÇI GÖSTERGESİ: Bom açısının kaç derece olduğunu gösteren açı ölçü aleti:

VİNÇ DÖNÜŞ SİSTEMİ: Vince dönüş hareketini yapmasını sağlayan sistemlerin tamamı

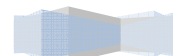
VİNÇ KANCA (KALDIRMA) HALAT TAMBURU: Vinç kanca halatının sarıldığı makine elmanı

VİRA: Yükü halat ve palanga yardımı ile yukarı istikamette kaldırma

YAĞ VE CİNSLERİ: Makine elamanlarının sürtünmelerini azaltarak rahat ve sessiz çalışmasını sağlayan petrol ürünleri ve bunların kullanma yerine göre cinsleri

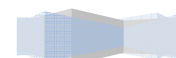
YAĞLAMA NOKTALARI: Vincin Yağlanması istenen ve yağlamanın yapılacağı kısımlar.

YÜK: Vincin taşıyıp ilettiği şeylerin tümü

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	8
2. MESLEK TANITIMI	9
2.1. Meslek Tanımı	9
2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri	9
2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile ilgili Düzenlemeler	9
2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat	9
2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları	10
2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler	10
3. MESLEK PROFİLİ	11
3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri	11
3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman	23
3.3. Bilgi ve Beceriler	23
3.4. Tutum ve Davranışlar	24
4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME	24

1. GİRİŞ

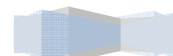
Ulusal meslek standartlarının hazırlanmasında, sektör komitelerinde incelenmesinde ve MYK Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulmasında temel ölçütler belirlenmiştir. Buna göre meslek standardı;

- İş analizine dayanır.
- Hazırlama sürecine, ilgili sosyal tarafların etkin katılımı, görüş ve katkılarının alınması esastır.
- Mesleğin yeterlilik seviyesi itibarıyla kişinin yürütmesi gereken asgari görevleri, sahip olması gereken bilgi, beceri ve davranışları açıkça ifade eder.
- Mesleki yeterlilik seviyelerini² yansıtır ve bu seviyeler uluslararası yeterlilik seviyelerine uygun olarak belirlenir.
- Mesleki alanla ilgili idari ve teknik gereklilikleri içerir.
- Mesleki alanla ilgili sağlık, güvenlik ve çevre koruma konularındaki gereklilikleri içerir.
- Açık ve anlaşılır şekilde yazılır.
- Açık ya da gizli ayrımcılık unsurları içermez.

Meslek standartları başta çalışanlar, eğitimciler ve işverenler olmak üzere, ilgili bütün kesimlere, bir mesleğin başarı ile yürütülebilmesi için gerekli olan nitelikler ve o meslekte yeterlilik belgesi alabilmek için yapılacak sınavlara temel teşkil edecek başarımlı ölçütleri hakkında fikir vermektedir.

Ulusal meslek standartları sektörün ihtiyaçları ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda ve sektörden gelen talepler ve iş piyasasının ihtiyaçları esas alınarak en geç beş (5) yılda bir yeniden değerlendirilir.

² Seviyelere ilişkin açıklayıcı bilgi Mesleki Yeterlilik Kurumu web sayfasında ve meslek standardı hazırlayan kuruluşlar için geliştirilen rehberde verilmiştir.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

Kule vinç operatörü; vincini iyi tanıyan, denge kavramının farkında olan, kendi başına ve belirli bir süre içerisinde paletli, raylı ve sabit kule vinçleri kullanarak çeşitli yüklerin (tünel kalıp, demir kalıp, ahşap kalıp, her türlü diğer yük ve malzemelerin) kaldırma ve iletme (malzemenin bir yerden başka bir yere taşınması, yukarı kaldırma, aşağı indirme) işlemini emniyetli bir şekilde yapma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir.

2.2. Mesleğin Uluslar arası Sınıflandırmadaki Yeri

Uluslararası Standard Meslek Sınıflaması (ISCO 88) : "Vinç Operatörleri ve İlgili Operatörler" ünite grubunda (Ana Grup 8, Alt-Ana Grup 83, Alt Grup 833 ve Ünite Grubu 8333) yer almaktadır.

Uluslararası Eğitim Standartları Sınıflaması (ISCED) : 582

NACE Sınıflandırma Sistemi: "29 İnşaat Faaliyetleri"

2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile İlgili Yasal Düzenlemeler

İşçi sağlığı, iş güvenliği ve çevre ile ilgili olarak son çıkan mevzuat, kanun, tüzük ve yönetmeliklere uyulması ve konu ile ilgili risk analizi yapılması esastır. Ayrıca mesleğe ilişkin olarak düzenlenen yasal düzenlemelere uyulması da esastır.

Bütün kaldırma makineleri ve hareketli araçlarda olduğu gibi vinçler de her çalışmaya başlamadan önce operatörleri tarafından kontrol edilmeli, çelik halatlar, zincirler, kancalar, sapanlar, kaskaklar, frenler ve otomatik durdurucular, yetkili bir teknik eleman tarafından her üç ayda bir bütünüyle kontrol edilerek, periyodik kontrol raporu düzenlenmelidir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün 378.maddesi gereğince düzenli olarak yapılması gereken söz konusu periyodik kontrol ve testler, yetkilendirilmiş uzman mühendisler tarafından yapılmalıdır.

2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat

İş Kanunu 4857

Ağır ve tehlikeli işler Yasası

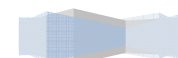
İşçi sağlığı ve Güvenliği Tüzüğü

Çalışma yasasına göre uygun vinç operatörlük belgesi yönetmelikleri

Mesleki eğitim yasaları

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği*

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik*

2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları

Kule vinç operatörü çalışmalarını genellikle sabit duran vinç kontrol kabini içerisinde yürütür. Çalışma ortamları güneş, yağmur, kar, çamur, rüzgâr, toz ve gürültü den etkilenir. Bu nedenle Operatör bu ortama uyum sağlayıp çalışmalarında dikkatli olmazsa kazalara yol açabilir.

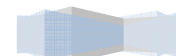
Sürekli oturduğu yerde çalışan kule vinç operatörü iş öncesi ve iş bitiminde yöneticiler, diğer çalışanlar, makine bakımcıları ile iletişim halindedir.

Kule vinç operatörleri esnek çalışma saatlerine (fazla mesaili, gece gündüz vardiyalı) uyum sağlayabilmelidir.

2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler

Kule vinç operatörü;

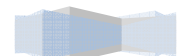
- En az ilköğretim okulu mezunu olmak. (Bir süre sınırından sonra Meslek Lisesi (elektrik, elektronik, mekanik, metal) veya lise mezunu olmak)
- Çalışma kanunun izin verdiği yaşta (ülkemizde 18- 65 yaş) olmak;
- Konusunda ve iş güvenliği eğitimi almış olmak
- Ağır işlerde çalışacak sağlık yapısına sahip olmak
- Vinç operatörlük belgesi sahibi olmak
- Belge sahibi olanlar altı ay 20-50m yüksekliğinde çalışan vinçlerde yardımcı operatör olmalı; altı aylık gözlemden sonra sorumlu olacak şekilde 20-50m yüksekliğindeki kule vinçlerde operatörlük yapmalı. Daha sonraki tecrübe ve kabiliyetlere göre büyük vinçlerin operatörlüklerini yapmalı.
- Meslek içi eğitime tabi tutulmuş olmak.

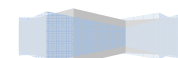
3. MESLEK PROFİLİ

3.1.Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri

Görev A –	İŞ İÇİN HAZIRLIK YAPMAK.
İşlem A.1.	Yetkili kısım şefinden veya formeninden iş programını almak
Başarım Ölçütleri	
A.1.1. İş programına göre, işe başlamadan önce hangi malzemenin nereden nereye vinç hareketleriyle taşınacağını etüdünü yapar.	
A.1.2. İş programına göre yapacağı işle ilgili malzemelerin ebat ölçüleri ve ağırlık ölçülerini öğrenir.	
A.1.3. İş programına göre yaptığı etüt ile malzeme ölçü ve ağırlığını muhakeme edecek işin yapılabilirliğinin vinç özellikleri ile kendi bilgi ve becerisine uygun olduğunun kararını verir. Anlaşılmayan yâda ilave önlem gerektiren durum varsa yetkili kısım şefi veya formenle fikir alışverişinde bulunup çözüm üretir.	
A.1.4. Çalışma saatleri içinde hava durumu tahmin raporunu inceleyip işlerin ona göre programlanmasında öneride bulunur. .	
A.1.5. Çalışma sahasında hareketleri birbirinin içine giren vinçler varsa o vinçlerin çalışma programları hakkında bilgi alır.	
İşlem A.2.	İş kıyafetini giymek
Başarım Ölçütleri	
A.2.1. Tulumunu ve iş ayakkabısını giyer.	
A.2.2. İş kıyafetlerinde yırtılma ve sökölme varsa diker. Kemer ve bağcıklar bağlı, fermuar ve düğmeler kapalı olmasına dikkat eder. Ceplere konulanların düşmemesi için önlem alır.	
A.2.3. İş kıyafetlerin temiz olmasına dikkat eder.	
İşlem A.3.	İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak
Başarım Ölçütleri	
A.3.1. Baret giyer.	
A.3.2. Eldiven giyer.	
A3.3. Çalışma ortamında gaz, buhar, toz, aşırı ışık vb etkileneceği maddeler varsa etkilenmeyi önleyici uygun ekipmanı (maske, gözlük vb) kullanır.	

A.3.4. Sahanın kontrolünü yapar.	
İşlem A.4.	Vinç çalışma sahasını kontrol etmek.
Başarım Ölçütleri	
A.4.1. Sahada personel, araç, malzeme vb olup olmadığının gözle kontrolünü yapar.	
A.4.2. Saha içinde bulunan hareketli hareketsiz tüm unsurlara dikkat eder.	
A.4.3. Vinç hareketleri ile yük ve malzeme taşınırken taşıt ve yaya yolu üzerinden geçiyorsa, gerektiği kadar ters dönüş yaparak yol üzerinden yüklü geçiş yapmamaya dikkat eder.	
İşlem A.5.	İş için gerekli malzemeleri yanına almak
Başarım Ölçütleri	
A.5.1. Telsizini yanına alır.	
A.5.2. Telsizin şarjlı olduğunu ve uygun kanalda iletişim sağladığını kontrol eder.	
İşlem A.6.	Vinci servise almadan önce gerekli kontrolleri yapmak
Başarım Ölçütleri	
A.6.1. Vinç temeli veya vinç yürüme ray altı temelinde ve traverslerde çatlama çökme olup olmadığını gözle kontrol eder.	
A.6.2. Ray bağlantılarında gevşemeyi, raylarda engel olup olmadığını ve temizliğini kontrol eder.	
A.6.3. Ray tamponlarını ve yürüyüş hareketi durdurma limit rayı ve limit anahtarını kontrol eder.	
A.6.4. Vinçte varsa alt beton balast ağırlıklarını kontrol eder.	
A.6.5. Ray kenarlarına veya vinç etrafına istif edilmiş malzemelerin vinçle arasında en az 50 cm kalacak şekilde boşluk olduğunu kontrol eder.	
A.6.6. Çalışma bittiğinde kapatılmış olan ray kelepçelerini açar.	
A.6.7. Vinç enerji beslemesinin genel kontrolünü yapar.	
A.6.8. Vince enerji vermek için vinç ana enerji anahtarını (şalterini) açar.	
İşlem A.7.	Kule vince tırmanmak

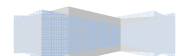

A.7.1. Vince tırmanırken eldiven giyer.
A. 7.2. Vince tırmanırken, vinci oluşturan modüllerin birbirine geçiş noktalarını, bağlantıları, pimlerini ve cıvataları gözle veya elle kontrol eder.
A. 7.3. Tırmanırken, binaya bağlama elamanının kirişlerini kontrol eder.
A.7.4. Vince kule içinden tırmanır.
4.7.5. Bina içinden yüksek katlara kulenin bina bağlantı noktalarından vince geçiş yapmadan çıkar.
4.7.6. Vinç kabineye geçmeden vincin kaldırma tamburu, dönüş sistemi, şaryo (araba) sistemini, halat ve makaraların durumunu gözle kontrol eder. Hareketleri engelleyici bir durum olmadığından emin olur.

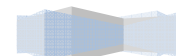
Görev B –	MALZEME VE YÜKÜ İSTENİLEN YERE TAŞIMAK VE KALDIRMAK
İşlem B.1.	Vinci çalıştırmak
Başarım Ölçütleri	
B.1.1. Vinci operatör kabinde ya da operatör standında çalıştırır. ³	
B.1.2. Vincin kontrol levye, buton ve anahtarlarının boş (0) konumda olduğunu kontrol eder.	
B.1.3. Vincin çalışma anahtarını açık konuma getirir.	
B.1.4. Acil stop'un çalışıp çalışmadığını kontrol eder ve tekrar vinci çalıştırır ⁴	
B.1.5. Kornayı kontrol eder.	
B.1.6. Kontrol standındaki tüm göstergeleri kontrol eder.	
B.1.7. Kontrol standı, kontrol levye ve butonlarını narin bir yapıya sahip olduklarından itina ile kullanır.	
B.1.8. Vincin her bir hareketini tek tek yüksüz test eder.	
İşlem B.2.	Yükü kaldırmak ve indirmek
Başarım Ölçütleri	

³ Programlı ve uzaktan kumandalı vinçlerde kumandanın başında vinci çalıştırır.

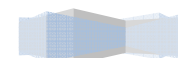
⁴ Bu sistem eski model makinelerde olmayabilir.

B.2.1. Kancayı yükün merkezine, yüke değmeyecek ve bağlama sapanları bağlanacak mesafeye indirir.	
B.2.2. Yükün emniyetli olarak sapan halatları ile kancaya asılmasını bekler.	
B.2.3. İşaretçinin kaldır komutunu görür ya da duyar. Eğer telsizle haberleşiyorsa komutu “kaldır (vira) tamam” diye tekrar eder.	
B.2.4. İşaretçi ile irtibat halinde en düşük hızda kanca kaldırma hareketini yaparak yük bağlama (kaldırma) sapanlarını gerer.	
B.2.5. Çapraz çekme hareketi yapmadan yükü kaldırır.	
B.2.6. Vincin kanca kaldırma hareketine devam etmek için kaldırma sapanlarının mapaların ve kancanın durumunu görerek doğru konumda olduklarını kontrol eder. Göremiyorsa işaretçiden teyit alır.	
B.2.7. Yükü bulunduğu yerde yaklaşık 10 cm kaldırıp durup vincin ve yükün durumunu kontrol eder, göremedikleri için işaretçiden kontrol etmesini isteyip doğru durum teyidini aldıktan sonra işaretçinin vereceği işaretlere göre yükü kaldırır.	
B.2.8. Kanca hızını ağır yüklerde düşük hız, hafif yüklerde yüksek hız seçer.	
B.2.9. Kanca hızını kademelerini atlamadan yavaştan hızlıya ve hızlıdan yavaşta doğru seçer.	
B.2.10. Yükü istenilen yere işaretçinin vereceği “kanca indir (Mayna)” komutu ile ve komutu görmüyorsa telsizle teyit ederek indirir.	
B.2.11. Kancanın yere veya yükün üstüne oturmasına izin vermeden, yükü yerine yerleştirdikten sonra halatı yavaşça gevşetir.	
B.2.12. Kanca tambur sarım düzenini kontrol eder.	
B.2.13. Zorunluluk halinde personel taşınması yapılacak ise; uygun emniyet tedbirleri alınmış personel taşıma platform ya da kabinleri ile yetkililerin onayı ve gözetiminde personel taşınmasını yapar.	
İşlem B.3.	Dönüş Hareketini yapmak
B.3.1 Dönüş yönünü işaretçiden alınan komuta göre belirler.	
B.3.2. Dönüş hızını harekete başlamadan önceki konumla döneceği konum arasında oluşan bom dönüş açısına göre belirleyerek aç küçükse düşük hız aç büyükse yüksek hız seçer.	
B.3.3 Dönüş hızı artırımını ve azaltmasını düzgün ve kademeli yapar. Salınımları önlemek için düşük hızda frenleme yapar.	
B.3.4. Bom dönerken kanca halatında burkulmayı önlemek ve dönüş hareketini daha kolay yapmak için kanca halatını eş zamanlı (aynı anda) olarak kaldırma ve indirme hareketini yapar.	
B.3.5 Dönüş hareketini limitler kesmeden durdurur.	
İşlem B.4.	Şaryo (araba) hareketini yapmak

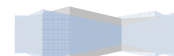

B.4.1 Şaryonun ileri geri hareketini işaretçiden alacağı komutlara göre istenilen ve vinç çalışma şartlarına uygun mesafeye göre yapar.	
B.4.2. Şaryonun hızını hareket mesafesine göre seçer, kısa mesafelerde ve ağır yüklerde düşük hız uzun mesafelerde ve hafif yüklerde yüksek hız seçer.	
B.4.3 Şaryo hızı artırımını ve azaltmasını düzgün ve kademeli yapar. Salınımları önlemek için düşük hızda frenleme yapar.	
B.4.4 Şaryo hareketini limitler kesmeden durdurur.	
İşlem B.5.	Ray üstü yürüyüş arabalı vinçte Yürüyüş Hareketini yapmak
B.5.1 Vinç yürüyüş hareketini işaretçiden alınan komuta göre belirler.	
B.5.2 Ray kelepçelerinin açılmış olduğunu ve yürüme yönünde engel olmadığını gözle ve işaretçi aracılığı ile kontrol eder.	
B.5.3 Vinç bomunu yürüme yönüne döndürür. Eğer bu mümkün değilse ilave önlemleri vinç kullanma kılavuzuna göre alır.	
B.5.4 Kurbulu (viraj)raylarda yürüme hareketinde şaryoyu geriye çeker ve en düşük yürüme hızını seçer.	
B.5.5 Yürüme hızı artırımını ve azaltmasını düzgün ve kademeli yapar. Salınımları önlemek için düşük hızda frenleme yapar.	
B.5.6 Yürüyüş hareketini limitler kesmeden ve ray tamponuna kullanma kılavuzunda belirtilen mesafe kadar yaklaşımadan durdurur.	
İşlem B.6.	Bomu hareketli vinçlerde, bomu kaldırmak ve yatırmak.
B.6.1 Vinç bom hareketini işaretçiden alınan komuta göre belirler.	
B.6.2 Vinç bom aç göstergesinden ve kaldırma kapasitesinden yüke göre bom yatırma ve kaldırma mesafelerini takip eder.	
B.6.3 Bom yatırma hareketinde vinç yük kaldırma kancasının veya yükün bir yere değmemesi için kanca kaldırma hareketini yapar. Aynı şekilde bom kaldırma hareketinde gerekirse kanca indirme hareketini yapar.	
B.6.4 Bom kaldırma ve yatırma hızı artırımını ve azaltmasını düzgün ve kademeli yapar. Salınımları önlemek için düşük hızda frenleme yapar.	
B.6.5 Bom hareketini limitleri kesmeden durdurur.	
İşlem B.7.	Paletli kule vinçte yürüyüş hareketini yapmak
B.7.1 Vinç yürüyüş hareketini işaretçiden alınan komuta göre belirler.	
B.7.2 Kullanma kılavuzunda belirtilen uygun şekilde sıkışmamış ve engebeli zeminde yürüyüşün yapılmaması için yürüyüş yapılacak güzergâhın zemin yapısını kontrol eder.	
B.7.3 Vinç bomunu yürüme yönüne döndürür. Eğer bu mümkün değilse ilave önlemleri vinç kullanma kılavuzuna göre alır.	

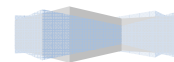

B.7.4 Yürüme hızı artırımını ve azaltmasını düzgün ve kademeli yapar. Salınımları önlemek için düşük hızda frenleme yapar.	
B.7.5 Yürüyüş hareketini limitleri kesmeden durdurur.	
B.7.6 Yürüyüş hareketini yüke asılmadan ve herhangi bir şey çekmeden yapar.	
İşlem B.8.	İş bitiminde vinci park durumuna getirmek
Başarım Ölçütleri	
B.8.1. Kancada asılı sapan halatı bırakmadan kancayı üst limite kadar çeker.	
B.8.2 Şaryoyu (arabayı) kuleye yakın belirtilen yere kadar çeker	
B.8.3 Bom hareketli (luffing) vinçlerde bomu operatör kullanma katalogunda belirtilen konuma getirir.	
B.8.4. Vinci yürüme rayı üzerinde park noktasına yürütür.	
B.8.5. Rüzgâr frenini açar, bomun serbest olarak rüzgâr yönüne dönmesini sağlar.	
B.8.6. Ray ayak bağlantılarını(kelepçelerini) takar.	
B.8.7. Vincin elektrik enerjisini keserek şalteri kapatır.	

Görev C –	VİNCİN PERİYODİK KONTROLLERİNİ YAPMAK
İşlem C.1.	Kule vinci pimleri ve bağlantı cıvatalarını kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.1.1. Pim üzerinde çatlak, kopma olup olmadığının gözle kontrolünü yapar.	
C.1.2. Pimlerin yerinden çıkmasını önleyen emniyet pimi, kopilya, segman ve benzeri elamanların yerinde ve doğru konumda olduğunun kontrolünü yapar	
C.1.3. Cıvatalarda, somunlarda gevşeme olup olmadığını kontrol eder	
C.1.4. Kule vinç elamanlarının tamamı için kaynak ve malzemede çatlak, paslanma, kopma olup olmadığını kontrol eder.	
İşlem C.2.	Vinci yağlamak

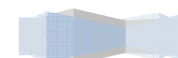

Başarım Ölçütleri	
C.2.1 Vinç bakım katalogunda belirtilen periyodik çalışma saatleri veya zaman dilimlerinde vinç sistemlerindeki (rediktörler, hidrolik, fren, kavrama vb sistemler) yağ seviye kontrollerini yapar	
C.2.2. Vinç bakım katalogunda tanımlanmış olan yağ cinsi ve markası ile periyodik çalışma saatleri veya zaman dilimlerinde vinç sistemlerindeki yağları değiştirir ya da değiştirilmesini sağlar.	
C.2.3. Gres yağı ile yağlanması gereken yağlama noktalarını (pimler mafsallar, halatlar, zincirler, dışarıda çalışan dişliler vb) vinç bakım katalogunda belirtilen uygun yağlarla zamanında yağlar	
C.2.4. Yapılan yağlama işlerini bakım kartına (künüye) işler	
C.2.5. Yağlama işlerini yaparken çevreyi koruyucu kuralları uygular	
İşlem C.3.	Kule vincin altını kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.3.1 Kule vincin altında yer alan ray temel betonu, traversleri, vinç yürüyüş yolları veya sabit temel betonun her gün kontrolünü yapar.	
C.3.2. Betonda çatlak kırık var mı bakar	
C.3.3. Betonda bir sorun varsa ilgili kişiye bildirir	
C.3.4. Varsa ray altı traverslerin durumunu ve bağlantılarını kontrol eder	
İşlem C.4.	Vinç yürüme yollarını kontrol etmek.
Başarım Ölçütleri	
C.4.1. Raylarda çatlama olup olmadığını kontrol eder	
C.4.2. Ray bağlantılarında ve tamponlarında gevşeklik ve kaymaların olup olmadığını kontrol eder	
İşlem C.5.	Halatları kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.5.1. Halatlarda tel kırılması, kordon kopması, katlanma, incelme olup olmadığını gözle kontrol eder	
C.5.2. Halatın yağlanmasını zamanında yapar	
C.5.3. Halat makara kılavuzları ve saptırmaların uygun durumda olup olmadığını kontrol eder	

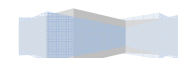
C.5.4. Halat ucu bağlantısı ve tambur bağlantısı uygunluğunu kontrol eder	
C.5.5. Halatın bir yere sürtüp sürtmediğini kontrol eder	
C.5.6. Halat sarımının düzgün olup olmadığını kontrol eder	
C.5.7. Halatlarda vinç katalogunda belirtilen izin verilebilir tel kırılmasından fazla tel kırılması, kordon kopması, temizlenemeyen paslanma, katlanma, çap incelmesi, varsa halatın mutlaka değiştirilmesini talep eder.	
İşlem C.6.	Kanca sistemlerini kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.6.1. Kanca emniyet mandallarının çalışıp çalışmadığını kontrol eder.	
C.6.2. Kanca makaralarını ve yağlanmasını kontrol eder	
C.6.3. Kanca halat tamburu ve redaktörünün yağ seviyesini kontrol eder	
C.6.4. Halat tamburu fren sistemini kontrol eder	
C.6.5. Kanca ağız açıklığını gözle kontrol eder	
İşlem C.7.	Dönüş sistemlerini kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.7.1. Dönüş redaktör yağ seviyesi kontrolünü yapar	
C.7.2. Dönüş çember dişli yağlamasını kontrol eder ve yapar.	
B.7.3. Frenlerin kontrolünü yapacak ayar gerekiyorsa ayarlanmasını yetkiliden talep eder	
İşlem C.8.	Şaryo sistemlerini kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.8.1. Şaryo halatını kontrol eder. ⁵	
C.8.2. Makara ve tekerlerde aşınma, ses vb olup olmadığını kontrol eder	

⁵ Bu kontrol kanca halatına benzerdir.

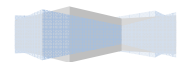

C.8.3. Frenleri kontrol eder	
İşlem C.9.	Yürüyüş sistemlerini kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.9.1. Yürüyüş sistemi redaktör yağ seviyesini kontrol eder	
C.9.2. Makara ve tekerlerde aşınma, ses vb olup olmadığını kontrol eder	
C.9.3. Frenleri kontrol eder	
İşlem C.10.	Elektrik sistemlerini kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
C.10.1. Elektrik panoları, kablolar, elektrik motorları gibi elektrik sistemlerinde ezilme, kırılma, kopma olup olmadığını, müdahale etmeden, gözle kontrol eder.	
C.10.2. Elektrik sistemlerinin tüm kontrol ve bakımlarını, ilgili ve yetkili elektrikçiye elektrik şemalarına uygun olarak yaptırır.	
İşlem C.11.	Hidrolik sistem kontrol ve bakımını yapmak
Başarım Ölçütleri	
C.11.1. Hidrolik sistem yağ seviyesi kontrolü yapar	
C.11.2 Hidrolik sistem yağ kaçak kontrolü yapar	
C.11.3. Hidrolik sistem yağ ve filtre değişimini zamanında bakım kılavuzuna göre yapar	
İşlem C.12.	Arıza ve aksaklıkları yetkiliye bildirmek
Başarım Ölçütleri	
C.12.1. Arızaları kayıt altına alarak, hangi hareketten sonra oluştuğunu açıkça belirtir	

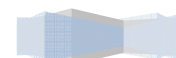
Görev D –	İŞLE İLGİLİ EMNİYET TEDBİRLERİ ALMAK
İşlem D.1.	Hava durumuna göre önlem almak
Başarım Ölçütleri	

D.1.1. Yüksek kuvvetli rüzgârda mutlaka bilgi edinir	
D.1.2. Vinç kullanma kılavuzunda (katalogunda) belirtilen rüzgâr hızlarına uyar. Belirtilen tedbirleri alır	
İşlem D.2.	Yükün çevresini kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
D.2.1. Gözle mutlaka etrafı kontrol eder.	
D.2.2. Göremediği yükler için işaretçiden bilgi alır	
D.2.3 Yük kaldırılmadan önce işaretçi tarafından vinç çalışma bölgesinde bulunan insanların çalışma bölgesinden uzaklaştırılmasını ister	
İşlem D.3.	Yüke göre, sapan halatı ile bağlantı mapa ve kilitlerini belirlemek
Başarım Ölçütleri	
D.3.1. Yükün cinsine göre sapan halatının boy ve cinsini belirler	
D.3.2 Yük bağlantı yöntemi konusunda uyarı ve önerilerde bulunur	
İşlem D.4.	Yük görüş alanındaysa bağlantıyı kontrol etmek.
Başarım Ölçütleri	
D.4.1. Halat ekleyerek yüke ekleme yapmaksızın, yükün taşıma bağlantısının kontrolünü yapar.	
D.4.2 Telsiz iletişimiyle, işaretçi ile koordinasyonlu çalışır.	
İşlem D.5.	Kanca halatlarının düşey pozisyonda olmasını sağlamak
Başarım Ölçütleri	
D.5.1. Çapraz yönde yükü çekmeksizin kanca halatı ile yük arasındaki açı tam dik ise kaldırma hareketini yapar.	
İşlem D.6.	İşaretçinin uyarılarını takip etmek
Başarım Ölçütleri	
D.6.1. Yük görüş alanının dışında ise mutlaka işaretçi ile koordinasyonlu çalışır	

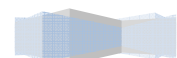

D.6.2 İşaretçiyle temas kuramadığı durumlarda gerekirse işaretçiyle kendisinin aynı anda temas kurabileceği noktada güvenilir ve bilgisinden emin olduğu üçüncü bir personel talep eder	
İşlem D.7.	Kule vincin hareket sahasını kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
D.7.1. Gözle kontrolü mutlaka yapar	
D.7.2 Uyarma gereği duyduğunda ışıklı veya sesli (korna) uyarı cihazlarını kullanır	
İşlem D.8.	Yükün ineceği yeri kontrol etmek
Başarım Ölçütleri	
D.8.1. Gözle kontrol yaparak, işaretçinin direktiflerine uygun olarak yükü indirir.	
D.8.2 Kancanın yükün üstüne kadar inmesine izin vermez	
İşlem D.9.	Vinç üzerinde güvenlik ve uyarı gereçlerini bulundurmak
Başarım Ölçütleri	
D.9.1 Vinç üzerinde bulunması gereken uyarı levhalarının görünür yerde ve temiz olmasını sağlar	
D.9.2 Kontrol kabininde tam dolu yangın söndürme cihazı bulundurur.	
D.9.3 Operatör kabinini daima temiz tutar	
İşlem D.10.	Çalışırken emniyet tedbirleri almak
Başarım Ölçütleri	
D.10.1. Yetkisiz kişilerin vince çıkmamasını sağlar	
D.10.2. Büyük yüklerin sağa sola sallanmaması için yedekleme halatı kullanır. Çalışmayı en az hareketle yapılacak şekilde organize eder	
D.10.3. İşaretler, ilanlar ve çalıştırma talimatlarını okur ve işaret veren kişi tarafından yapılan işaretlerin kodu hakkında bilgi sahibi olduktan sonra vinci çalıştırır.	
D.10.4. Vincin görülebilecek bir yerinde imalatçı firma tarafından hazırlanmış yük kaldırma kapasitesi çizelgesinde belirlenmiş kapasiteye göre yükü kaldırır.	
D.10.5. Vinçle kaldırılan yükleri kesinlikle çalışanlar üzerinden geçirmeden kaldırır. Zorunluluk halinde özel emniyet tedbirleri alarak yükü bir araç ya da makine üzerinden geçirir.	

D.10.6 Elektrik enerji nakil hatları yakınında çalışıyor ise, nakil hattı tellerine en az 4.5 metrelik uzaklıkta olmalıdır. Bu konuda elektrik işleri ile ilgili mevzuatlara göre hareket eder.
D.10.7. Vinç çalışır durumdayken hiç bir nedenle yağlama yapmaz.
D.10.8. Vinçlerin üzerindeki aşırı yük ve moment sınırlayıcılarını (limitler) iptal etmez ve iptal edilmesine izin vermez.
D.10.9. Gerek duyulduğunda vinç çevresinde hareket eden diğer araçların ve personelin vinci görmesi için bom ucu ve kule tepesindeki ikaz lambalarını sürekli olarak ikaz verir durumda açık tutar.
D.10.10 Yükleri kaldırmak için kullanılacak kaldırma sapan halatları, zincirleri, bağlama mapaları, kilitleri gibi yardımcı ekipmanların uygunluğunu ve durumunu kontrol eder. Güvenilirliğinden şüphe duyduğu ekipmanların test edilmesini ister veya kullanmaz.

Görev E –	MESLEKİ GELİŞİME İLİŞKİN FAALİYETLERİ YÜRÜTMEK
İşlem E.1.	Meslekle ilgili yayınları, teknolojik gelişmeleri izlemek
Başarım Ölçütleri	
E.1.1. Her model ve cins vinci kullanabilme yetisine sahip olması gerekir.	
E.1.2. Kullandığı vinci operatör kullanma katalogunu mutlaka okur ve vinçte bulundurur.	
İşlem E.2.	Meslekle ilgili hizmet içi eğitim, işbaşı eğitim vb. faaliyetlere katılmak.
Başarım Ölçütleri	
E.2.1. Eğitimler sonunda elde ettiği yeni bilgileri mesleğinde kullanır. Öğrendiklerini ve bilgisini birlikte çalıştığı ekiple paylaşır.	

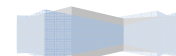

3.2.Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman

1. Telsiz-Telefon
2. Eldiven
3. Emniyet kemeri
4. İlk Yardım Çantası
5. Gres yağı
6. Temizlik bezi
7. Gres pompası
8. Bir takım açığağız anahtarlık
9. Bir takım tornavida
10. Bir takım yıldız anahtar
11. Pense
12. Yangın Tüpü
13. Yağdanlık
14. Bom hareketli vinçler (şaryosuz)
15. Paletli kule vinç
16. Raylı kule vinç
17. Sabit kule vinç

3.3.Bilgi ve Beceriler

1. Vinç operatörlük belgesi sahibi olmak
2. Kule vincin bütün aksam ve fonksiyonlarını bilmek
3. Periyodik bakımının yaptırılması için yönetime haber vermek
4. Kule vinci acil durumlarda nasıl kullanabileceğini bilmek (Vincin üzerindeki malzeme düşerse kule sallanmaya başlayacağı için operatörün hemen dönüşü geçmesi gerekir.)
5. İletişim yeteneğinin olması
6. Yüksekte çalışabilme yeterliliğine sahip olmak
7. Göz ve kulak sağlığının yerinde olması
8. İşaret bilgisi
9. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri bilgisi
10. Mesafe ve ağırlık tahmin yeteneği
11. Mesleki teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi
12. Mesleki terim bilgisi
13. Öğrenme yeteneği
14. Öğretme yeteneği
15. Temel hidrolik bilgisi
16. Temel mekanik bilgisi
17. Vinç kullanım bilgisi

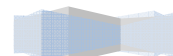
3.4. Tutum ve Davranışlar

1. Çalışkan olmak
2. Çevre korumaya karşı duyarlı olmak
3. Dikkatli olmak
4. Dürüst olmak
5. Gözlemci olmak
6. İnsan ilişkilerine özen göstermek
7. Ekip içinde uyumlu olmak
8. İnisiyatif sahibi olmak
9. İş disiplinine sahip olmak
10. İş güvenliğine dikkat etmek
11. İşyeri çalışma prensiplerine uymak
12. İşyerine ait araç, gereç ve malzemelerin kullanımına özen göstermek
13. Kaliteye dikkat etmek
14. Kararlı olmak
15. Meslek ahlakına sahip olmak
16. Planlı ve organize olmak
17. Sabırlı olmak
18. Soğukkanlı olmak
19. Sorumluluk sahibi olmak
20. Temiz olmaya özen göstermek
21. Titiz olmak
22. Yeniliklere açık olmak
23. Zamanı iyi kullanmak

4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME

KULE VİNÇ OPERATÖRÜ meslek standardına göre belgelendirme amacıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme yöntemi:

Ölçme ve değerlendirme yöntemi ile uygulama esasları bu meslek standardına göre hazırlanacak ulusal yeterliliklerde detaylandırılır. Ölçme ve değerlendirme ile belgelendirmeye ilişkin işlemler Mesleki Yeterlilik Kurumu Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirmeye ilişkin Yönetmelik çerçevesinde yürütülür.

MESLEK STANDARDI ÇALIŞMASINA KATKIDA BULUNANLAR				
MESLEK STANDARDI HAZIRLAYAN KURULUŞUN MESLEK STANDARDI HAZIRLAMA EKİBİ				
	ADI SOYADI	MESLEĞİ/GÖREVİ	KURUM/ FİRMA	İL
1	Süheyla ASLAN	İnsan Kaynakları Uzmanı	İNTES	ANKARA
2	Dr. Aytekin AKAGÜN	İnşaat Mühendisi	İNTES	ANKARA
3	Gülesen KURU	Uzman	İNTES	ANKARA
4	Aslı KARATEKİN	İstatistikçi	İNTES	ANKARA
MESLEK STANDARDINI HAZIRLAYAN TEKNİK ÇALIŞMA GRUBU ÜYELERİ				
1	DURAN KARAÇAY	MAKİNE MÜH.	İMMB YÖNETİM KURULU BAŞKANI GÜRİŞ İNŞ. MAKİNE İKMAL MÜDÜRÜ	ANKARA
2	MACİT ÖZÖVER	İNŞAAT MÜH.	MESA-AKTÜRK PARK ORAN ŞANTİYESİ	ANKARA
3	MUSTAFA HAKAN AKMAN	MAKİNE MÜH.	MESA-AKTÜRK PARK ORAN ŞANTİYESİ	ANKARA
4	ERCÜMENT OZAN	İNŞAAT MÜH.	MESA-AKTÜRK PARK ORAN ŞANTİYESİ	ANKARA
5	MEHMET BÖKEER	İNŞAAT MÜH.	MESA-AKTÜRK PARK ORAN ŞANTİYESİ	ANKARA
6	RIFAT KÜÇÜKOĞLU	İNŞAAT MÜHENDİSİ	MESA ÇAMLIPARK ŞANTİYESİ	ANKARA
7	ERHAN DEMİREL	KULE VİNÇ OPERATÖRÜ	GÜRİŞ KIZILAY METRO ŞANTİYESİ	ANKARA
8	HÜSEYİN MERT	KULE VİNÇ OPERATÖRÜ	MESA ÇAMLIPARK ŞANTİYESİ	ANKARA
9	RAMAZAN SAMİH İLHAN	KULE VİNÇ OPERATÖRÜ	MESA-AKTÜRK PARK ORAN ŞANTİYESİ	ANKARA
10	MAHMUT ÇOŞKUN	KULE VİNÇ OPERATÖRÜ	MESA-AKTÜRK PARK ORAN ŞANTİYESİ	ANKARA

